

Enligt sändlista

Remiss angående förslag till ändrat allmänt råd om kvävegödsling i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen

Enligt 7 kap. 26 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen ska det, när skogsgödsling utförs, ske så att skador förhindras eller begränsas. Till denna föreskrift finns också ett allmänt råd.

I Skogsstyrelsens regleringsbrev för budgetåret 2025 fick myndigheten ett regeringsuppdrag - Åtgärder för ökad skogsgödsling. Syftet var att främja ökad hållbar skogsgödsling. I uppdraget ingick bland annat en översyn av Skogsstyrelsens allmänna råd till skogsvårdslagen om kvävegödsling. Skogsstyrelsen föreslår nu ändringar i det allmänna rådet som ett resultat av översynen.

Ni ges härmed tillfälle att lämna synpunkter på förslag till ändrat allmänt råd om kvävegödsling i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen och den konsekvensutredning som ligger till grund för förslaget.

Skicka eventuella synpunkter senast den 15 oktober 2026 via e-post till skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se.

Ange Skogsstyrelsens diarienummer 2026/828 i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Om ni vill ta del av remissvarssammanställningen och våra ställningstaganden med anledning av era synpunkter efter beslut, ange den adress materialet ska skickas till.

För frågor eller ytterligare information under remisstiden kontakta:

Maria Strand maria.strand@skogsstyrelsen.se eller

Bert Krekula bert.krekula@skogsstyrelsen.se

Maria Strand
Specialist tillsyn

Bilagor

1. Förslag till allmänt råd
2. Konsekvensutredning

Remissinstanser

Advokatsamfundet
Billerud Wood Supply
Boden kommun
Birdlife Sverige
Branschrådet för Lantbrukets Rådgivningsföretag
Domstolsverket
Enköpings kommun
Friluftsförbundet
Fortifikationsverket
Formas
Fortifikationsverket
Fältbiologerna
Föreningen Skogens mångbruk
Försvarsinspektören för hälsa och miljö
Gislaveds kommun
Greenpeace
GS-facket
Gävle kommun
Hav- och vattenmyndigheten
HeliAir Sweden AB
Hembygdsföreningen
Helsingborg kommun
Holmen Skog
Huddinge kommun
Hushållningssällskapens förbund
Häradsallmänningarnas förbund
Härjedalens kommun
Jokkmokk kommun
Kallax flyg AB
Kalix kommun
Kalmar kommun
Kammarkollegiet
Karlstad kommun
Kommerskollegium
Konkurrensverket
Koncessionssamebyarnas Intresseförening
Kungsbacka kommun
KSLA
Köping kommun
Lantbrukarnas riksförbund
Linnéuniversitetet
LRF Skogsägarna
Lysekils kommun
Länsstyrelsen Blekinge
Länsstyrelsen Dalarna

Länsstyrelsen Gotland
Länsstyrelsen Gävleborg
Länsstyrelsen Halland
Länsstyrelsen Jämtland
Länsstyrelsen Jönköping
Länsstyrelsen Kalmar
Länsstyrelsen Kronoberg
Länsstyrelsen Norrbotten
Länsstyrelsen Skåne
Länsstyrelsen Stockholm
Länsstyrelsen Södermanland
Länsstyrelsen Uppsala
Länsstyrelsen Värmland
Länsstyrelsen Västerbotten
Länsstyrelsen Västernorrland
Länsstyrelsen Västmanland
Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Örebro
Länsstyrelsen Östergötland
Mariestad kommun
Mellanskog
Mittuniversitetet
Mora kommun
Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen)
Naturskyddsföreningen
Naturturismföretagen
Naturvårdsverket
Nordluft
Norrtälje kommun
Norra Skog
Näringslivets Regelnämnd
Olofström kommun
Piteå kommun
Renägarerförbundet
Riksantikvarieämbetet
Riksförbundet Enskilda Vägar
Svenska Samernas Riksförbund
Sametinget
Simrishamns kommun
SCA
Skara kommun
Skogforsk
Skogsentreprenörerna
Skogsindustrierna
Skogssällskapet
Skydda skogen
Statens Fastighetsverk
Statens jordbruksverk
Statskontoret
Stockholms universitet
Stora Enso Skog AB

Sollentuna kommun
Sundsvalls kommun
Svebio
Svea hovrätt (mark- och miljööverdomstolen)
Sveaskog
Svenska Naturskyddsföreningen
Svenska Botaniska Föreningen
Svenska Jägareförbundet
Svenska samernas riksförbund
Svenska kyrkan
Svenskt Friluftsliv
Svenskt Näringsliv
Sveriges Kommuner och Regioner
Sveriges allmänningsskogars förbund
Sveriges Jordägareförbund
Sveriges lantbruksuniversitet
Sydved
Sågverkens Riksförbund
Södra skogsägarna
Söderhamns kommun
Tillväxtverket
Tomelilla kommun
Trafikverket
Trelleborgs kommun
Täby kommun
Umeå kommun
Umeå tingsrätt
Umeå universitet
Uppsala kommun
Uppsala universitet
Vingåker kommun
Vänersborgs kommun
Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen)
Vännäs kommun
Världsnaturfonden i Sverige
Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen)
Yara
Åre kommun
Örnsköldsviks kommun
Östersunds kommun
Östersunds tingsrätt (mark- och miljödomstolen)
Övertorneå kommun

**Nuvarande lydelse respektive föreslagen lydelse av
allmänna råd till 7 kap. 26 § Skogsstyrelsens föreskrifter och
allmänna råd (SKSFS 2011:7) till Skogsvårdslagen**

Nuvarande lydelse

1. Allmänt

Dessa allmänna råd bör tillämpas på konventionell användning av kvävegödselmedel.

Med konventionell användning av kvävegödselmedel avses att:

- det gödslade beståndet utgörs av frisk, välsluten gallringsskog, äldre skog (ännu inte slutavverkningsmogen) eller slutavverkningsmogen skog,
- maximalt 200 kg kväve per hektar i form av mineralgödselmedel tillförs vid ett och samma tillfälle,
- det ska gå minst 8 år till omgödsling sker eller 10 år till förnygringsavverkning.

Med kvävegödselmedel avses i dessa allmänna råd kalkammonsalpeter, d.v.s. handelsgödselmedel som innehåller kväve, kalcium och magnesium och där kväve är det viktjämsigt dominerande näringsämnet.

Föreslagen lydelse

Dessa allmänna råd bör iakttas för att minimera risken för att kvävegödsling ska bidra till försurning av vatten och mark, kväveutlakning och kraftigt förhöjda halter av oorganiskt kväve i yt- och grundvatten, en riskabelt stor uppbyggnad av markens kväveförråd, utslagning eller störning av särskilt känsliga arter och skador på forn- och kulturlämningar.

Dessa allmänna råd bör tillämpas på konventionell användning av kvävegödselmedel.

Med konventionell användning av kvävegödselmedel avses att det gödslade beståndet utgörs av frisk **och** välsluten gallringsskog eller **skog som får förnygringsavverkas, att maximalt** 200 kg kväve per hektar i form av mineralgödselmedel tillförs vid ett och samma tillfälle **och att** det ska gå minst 8 år till omgödsling sker eller 10 år till förnygringsavverkning.

Med kvävegödselmedel avses i dessa allmänna råd kalkammonsalpeter (handelsgödselmedel som innehåller kväve, kalcium och magnesium och där kväve är det viktjämsigt dominerande näringsämnet).

Dessa allmänna råd bör även tillämpas vid användning av organiska kvävegödselmedel, vad

Dessa allmänna råd bör även tillämpas vid användning av organiska kvävegödselmedel, vad avser maximala givor för kväve i skilda områden, samt marker och områden som inte bör kvävegödsas. Andra restriktioner för användning av gödselmedel, t.ex. avseende innehåll av skadliga ämnen, behandlas inte i dessa allmänna råd.

De begränsningar som anges i dessa allmänna råd gäller inte gödsling för forsknings- och försöksverksamhet eller för att förbättra marktillståndet efter matjords- eller grustäkt.

Nedanstående begränsningar bör iakttas för att minimera risken för att kvävegödsling ska bidra till:

- försurning av vatten och mark,
- kväveutlakning och kraftigt förhöjda halter av oorganiskt kväve i yt- och grundvatten,
- en riskabelt stor uppbyggnad av markens kväveförråd,
- utslagning eller störning av särskilt känsliga arter,
- skador på forn- och kulturlämningar.

2. Begränsningar i olika delar av landet

Inom område 1 bör skogsgödsling med kvävegödselmedel på fastmark inte ske.

Område 1 omfattar

- Gotlands, Blekinge, Skåne och Hallands län,
- delar av Jönköpings län (Gislaved, Gnosjö, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Vaggeryd och Värnamo kommun),
- delar av Kronobergs län (Alvesta, Lessebo, Ljungby, Markaryd, Tingsryd, Växjö och Älmhult kommun),

avser maximala givor för kväve i skilda områden, samt marker och områden som inte bör kvävegödsas. Andra restriktioner för användning av gödselmedel, **exempelvis** avseende innehåll av skadliga ämnen, behandlas inte i dessa allmänna råd.

Begränsningar i olika delar av landet

Inom område 1 bör skogsgödsling med kvävegödselmedel på fastmark inte ske. **Med** område 1 **avses** Gotlands, Blekinge, Skåne och Hallands län, delar av Jönköpings län (Gislaved, Gnosjö, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Vaggeryd och Värnamo kommun), delar av Kronobergs län (Alvesta, Lessebo, Ljungby, Markaryd, Tingsryd, Växjö och Älmhult kommun), delar av Kalmar län (Borgholm, Emmaboda, Mörbylånga och Torsås kommun), och delar av

- delar av Kalmar län (Borgholm, Emmaboda, Mörbylånga och Torsås kommun), och
- delar av Västra Götalands län (Ale, Alingsås, Bollebygd, Borås, Essunga, Falköping, Färgelanda, Göteborg, Herrljunga, Härryda, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Uddevalla, Ulricehamn, Vårgårda, Vänersborg och Öckerö kommun).

Inom område 2 bör skogsgödsling med kvävegödselmedel på fastmark inte ske. På marker där gran är det dominerande trädslaget och där grenar och toppar, inklusive barr, skördats eller planeras att skördas i samband med föryngringsavverkning, kan dock skogsgödsling ske med maximalt 150 kg kväve per hektar under en skogsgeneration.

Område 2 omfattar

- Östergötlands län,
- delar av Jönköpings län (Aneby, Eksjö, Habo, Tranås och Vetlanda kommun),
- delar av Kronobergs län (Uppvidinge kommun),
- delar av Kalmar län (Hultsfred, Högsby, Kalmar, Mönsterås, Nybro, Oskarshamn, Vimmerby och Västervik kommun), och
- delar av Västra Götalands län (Bengtsfors, Dals-Ed, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Mellerud, Skara, Skövde,

Västra Götalands län (Ale, Alingsås, Bollebygd, Borås, Essunga, Falköping, Färgelanda, Göteborg, Herrljunga, Härryda, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Uddevalla, Ulricehamn, Vårgårda, Vänersborg och Öckerö kommun).

Inom område 2 bör skogsgödsling med kvävegödselmedel på fastmark inte ske. På marker där gran är det dominerande trädslaget och där grenar och toppar, inklusive barr, skördats eller planeras att skördas i samband med

föryngringsavverkning, kan dock skogsgödsling ske med maximalt 150 kg kväve per hektar under en skogsgeneration. **Med** område 2 **avses** Östergötlands län, delar av Jönköpings län (Aneby, Eksjö, Habo, Tranås och Vetlanda kommun), delar av Kronobergs län (Uppvidinge kommun), delar av Kalmar län (Hultsfred, Högsby, Kalmar, Mönsterås, Nybro, Oskarshamn, Vimmerby och Västervik kommun), och delar av Västra Götalands län (Bengtsfors, Dals-Ed, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Mellerud, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda, Vara och Åmål kommun).

Inom område 3 bör skogsgödsling på fastmark inte utföras med mer än totalt 300 kg kväve per hektar under en skogsgeneration. **Med** område 3 **avses** Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarnas och Gävleborgs län.

Inom område 4 bör skogsgödsling på fastmark inte

Tibro, Tidaholm, Töreboda, Vara och Åmål kommun).

Inom område 3 bör skogsgödsling på fastmark inte utföras med mer än totalt 300 kg kväve per hektar under en skogsgeneration.

Område 3 omfattar

- *Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarnas och Gävleborgs län.*

Inom område 4 bör skogsgödsling på fastmark inte utföras med mer än totalt 450 kg kväve per hektar under en skogsgeneration.

Område 4 omfattar

- *Jämtlands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.*

Områdesindelning för begränsning av skogsgödsling

3. Marker som inte bör gödslas

Kvävegödsling av skogsmark bör ståndortsanpassas och inte utföras på följande marker:

- *marker med högre ståndortsindex än G 30,*
- *brunjordar och övergångsjordar med*

utföras med mer än totalt 450 kg kväve per hektar under en skogsgeneration. Med område 4 avses Jämtlands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Figur 1: Områdesindelning för begränsningar av skogsgödsling

Marker som inte bör gödslas

Kvävegödsling av skogsmark bör ståndortsanpassas och inte utföras på de marker som anges i nedanstående tabell.

Marker med högre ståndortsindex än G 30

Brunjordar och övergångsjordar

skogstyperna högört och lågört,

- marker med lägre ståndortsindex än T 16,
- torvmarker,
- lavmarker,
- grunda jordar som också är genomsläppliga,
- marker med skenhälla,
- fastmarker med välförmultnat kärrtorvlager,
- utströmningsområden och blöta marker,
- hänsynskrävande biotoper,
- kulturmiljöer och kulturlämningar där kvävegödsling kan ha en negativ påverkan på de värden som ska skyddas.

Lavmarker är ståndorter där lavarna upptar mer än 25 % av bottenskiktet och innefattar markvegetationstyperna lavtyp och lavrik typ. Grunda jordar är marker med riklig hällförekomst eller med genomsnittligt jorddjup mindre än 25 cm. Med jorddjup avses här avstånd från markytan till berggrund. Till genomsläppliga jordar räknas sedimentjordar från grovsand och grövre marktextur samt sandig morän och grövre jordarter. Torvmark är jordar med minst 30 cm tjockt humusskikt.

4. Områden inom vilka kvävegödsling inte bör ske samt skyddszoner till dessa

Vid skogsgödsling bör gödselmedel inte spridas över de områden som anges i nedanstående tabell. Dessutom bör ogödslade skyddszoner lämnas mot sådana områden. Mindre avvikelser kan dock tolereras inom

Marker med lägre ståndortsindex än T 16
Torvmarker
Lavmarker och marker av lavristyp
Grunda jordar
Genomsläppliga jordar
Marker med skenhälla
Fastmarker med välförmultnat kärrtorvlager
Utströmningsområden och blöta marker
Hänsynskrävande biotoper
Kulturmiljöer och kulturlämningar där kvävegödsling kan ha en negativ påverkan på de värden som ska skyddas

Lavmarker är ståndorter där lavarna upptar mer än 25 % av bottenskiktet och innefattar markvegetationstyperna lavtyp och lavrik typ. **Lavristyp är ståndorter där lavarna upptar 10-25 % av bottenskiktet.**

Grunda jordar är marker med riklig hällförekomst eller med genomsnittligt jorddjup mindre än 20 cm. Med jorddjup avses här avstånd från markytan till berggrund.

Till genomsläppliga jordar räknas sedimentjordar från grovsand och grövre marktextur samt sandig morän och grövre jordarter.

Torvmark är jordar med minst 30 cm tjockt humusskikt.

Områden inom vilka kvävegödsling inte bör ske samt skyddszoner till dessa

Vid skogsgödsling bör gödselmedel inte spridas över de områden som anges i nedanstående tabell. Dessutom bör ogödslade skyddszoner lämnas mot sådana områden.

Skyddszonernas bredd bör

skyddszonen dock högst motsvarande 10 kg gödselmedel per hektar.

Gödselmedel bör inte spridas över	Skyddszonens minsta bredd i meter
Sjö och vattendrag som är vattenförande året runt	25
Våtmarker med mycket höga eller höga natur- och kulturvärden (motsvarande klass 1 och 2 i våtmarks- och sump-skogsinventeringen)	25
Formellt skyddad mark	25
Hänsynskrävande biotoper	25

Dessutom bör en gödslingsfri zon på 25 meter lämnas mot tomtmark och på 10 meter mot annans mark och väg. För vattendrag som inte är vattenförande året runt, samt vattenförande diken, bör gödsling utföras så att gödselmedel inte hamnar i vattendraget eller diket.

Med formellt skyddad mark avses i dessa allmänna råd områden som omfattas av bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken, exempelvis naturreservat, biotopskydd och vattenskyddsområde, samt områden med naturvårdsavtal. Skogsgödsling inom eller i anslutning till Natura 2000-områden får inte, utan länsstyrelsens tillstånd, på ett betydande sätt påverka miljön inom det avgränsade området.

bestämmas med hänsyn till omständigheterna på platsen, men bör inte understiga det avstånd som framgår av nedanstående tabell.

Gödselmedel bör inte spridas över	Skyddszonens minsta bredd i meter
Formellt skyddad mark	25
Hänsynskrävande biotoper	25
Tomtmark	25
Våtmarker med mycket höga eller höga natur- och kulturvärden (motsvarande klass 1 och 2 i våtmarks- och sump-skogsinventeringen)	25
Sjö och vattendrag som är vattenförande året runt	25
Vattendrag som inte är vattenförande året runt	10
Dike som är vattenförande någon del av året.	10
Annans mark	10
Vägområde	10

Med formellt skyddad mark avses i dessa allmänna råd områden som omfattas av bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken, exempelvis **Natura 2000-område**, naturreservat, biotopskydds- och vattenskyddsområde. Med formellt skyddad mark avses i dessa allmänna råd även områden med naturvårdsavtal.

Bestämmelser om tillståndsplikt för åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område finns i 7 kap. 28 a § miljöbalken.

5. Anpassning av spridningen inom heterogena områden

Vid spridning av gödselmedel över heterogena områden med partier som inte bör gödslas bör spridningsmetoderna anpassas så att spridning över sådana partier undviks.

Spridning inom heterogena områden

Spridning av gödselmedel bör undvikas på heterogena områden som omfattar en mosaik av sådana marker som anges i dessa allmänna råd under rubriken "Marker som inte bör gödslas" ovan eller sådana områden som anges i dessa allmänna råd under rubriken "Områden inom vilka kvävegödsling inte bör ske samt skyddszoner till dessa" ovan.

6. Tidpunkt för spridningen

Spridning av kvävegödselmedel bör inte ske:

- *då väderleksförhållanden i kombination med mark- och vattenförhållanden gör att risken bedöms vara stor för att tillfört kväve hamnar på olämplig plats,*
- *på tjälad eller snötäckt mark,*
- *vid snösmältning. (SKSFS 2022:1).*

Tidpunkt för spridningen

Spridning av kvävegödselmedel bör inte ske när väderleksförhållanden i kombination med mark- och vattenförhållanden gör att risken bedöms vara stor för att tillfört kväve hamnar på olämplig plats, på tjälad eller snötäckt mark, eller vid snösmältning.

**Konsekvensutredning – Förslag till ändrat
allmänt råd om kvävegödsling i Skogsstyrelsens
föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till
skogsvårdslagen**

Extern remiss

Innehåll

1	Inledande fas av konsekvensutredningen.....	4
1.1	Problembeskrivning och eftersträvad förändring.....	4
1.1.1	Konsekvenser om någon åtgärd inte vidtas.....	6
1.2	Olika alternativ för att uppnå förändringen som eftersträvas samt för- och nackdelar med dessa	6
1.2.1	Valt alternativ	6
2	Fördjupad analys av förslaget	7
2.1	Nyttan med gödsling	7
2.2	Miljömässig hållbarhet	8
2.3	Konsekvenser för företag	8
2.3.1	Antalet företag som berörs	8
2.3.2	Vilka branscher företagen är verksamma i.....	9
2.3.3	Storleken på företagen.....	9
2.3.4	Kostnader, intäkter och andra relevanta konsekvenser för företag.....	11
2.3.5	Förslagets proportionalitet.....	12
2.3.6	Eventuella osäkerheter i analysen	12
2.4	Konsekvenser för kommuner och regioner	12
2.4.1	Beskrivning av hur kommuner och regioner berörs	12
2.4.2	Kostnader och andra relevanta konsekvenser för kommuner och regioner	12
2.4.3	Förslagets proportionalitet.....	13
2.4.4	Bedömning av om föreslagen reglering inskränker den kommunala självstyrelsen	13
2.4.5	Eventuella osäkerheter i analysen	13
2.5	Konsekvenser för staten	13
2.5.1	Beskrivning av hur staten berörs	13
2.5.2	Kostnader och andra relevanta konsekvenser för staten	13
2.5.3	Förslagets proportionalitet.....	13
2.5.4	Eventuella osäkerheter i analysen	14
2.6	Konsekvenser för andra enskilda	14
2.6.1	Beskrivning av vilka andra enskilda som berörs samt antal	14
2.6.2	Kostnader, intäkter och andra relevanta konsekvenser för andra enskilda	15
2.6.3	Förslagets proportionalitet.....	15
2.6.4	Eventuella osäkerheter i analysen	15
3	Samråd och konsultation.....	16
3.1	Tidigt samråd.....	16

3.2	Konsultation med samer	16
4	Bemyndiganden med mera	19
4.1	Redogörelse för de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på	19
4.2	Bedömning av om den föreslagna regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	19
4.3	Redogörelse för bedömning avseende anmälningsskyldiga regler...	19
5	Ikraftträdande och uppföljning	20
5.1	Tidpunkt för ikraftträdande	20
5.2	Övergångsbestämmelser	20
5.3	Hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas	20

1 Inledande fas av konsekvensutredningen

1.1 Problembeskrivning och eftersträvad förändring

I 7 kap. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen finns bland annat föreskrifter om hänsyn till naturvården. I föreskrifterna beskrivs vilken hänsyn som ska tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid all skötsel av skog på mark som omfattas av skogsvårdslagen. Enligt 30 § skogsvårdslagen (1979:429) får föreskrifterna inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras, den så kallade intrångsbegränsningen. Intrångsbegränsningen innebär att en åtgärd inte får inskränkas med stöd av föreskrifterna mer än bagatellartat inom berörd del av fastighet och med högst 10 procent av värdet om den berörda delen representerar ett i pengar litet belopp. Representerar den berörda delen ett högt värde, är det en i relativa tal väsentligt mindre värdenedsättning fastighetsägaren ska behöva tåla. Ett för ägaren i absoluta tal stort belopp kan aldrig vara bagatellartat¹.

Enligt 7 kap. 26 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen ska det när skogsgödsling utförs ske så att skador förhindras eller begränsas. Till denna föreskrift finns också allmänna råd.

I Skogsstyrelsens regleringsbrev för budgetåret 2025² fick myndigheten ett regeringsuppdrag - Åtgärder för ökad skogsgödsling. Syftet var att främja ökad hållbar skogsgödsling. I uppdraget anges att skador på den biologiska mångfalden och andra ekosystemtjänster ska begränsas och att de jämställda skogspolitiska målen ska gälla. Uppdraget var uppdelat på två delleveranser där den första delen rapporterades i maj 2025 och den andra i april 2026. Den andra delleveransen innehåller bland annat en översyn av Skogsstyrelsens allmänna råd till skogsvårdslagen om kvävegödsling som har lett till de nu föreslagna förändringarna.

En miljömässigt hållbar utveckling förutsätter att negativ påverkan från skogsgödsling på vegetation, marksvampar, vattenkvalitet och kulturlämningar förhindras eller begränsas i tillräcklig utsträckning. Det finns anledning att ompröva det allmänna rådet efterhand som ny kunskap om gödslings effekter tillkommer. I Skogsstyrelsens rapport Åtgärder för ökad skogsgödsling – slutredovisning (dnr 2026/10) redogörs för ny kunskap som har tillkommit, sedan senaste större revideringen av det allmänna rådet för skogsgödsling 2014 och de förändringar som utredningsgruppen kommit fram till behövs av det nuvarande allmänna rådet med anledning av detta.

De föreslagna förändringarna av det allmänna rådet är;

- Begreppet ”äldre skog” används i andra sammanhang med en annan betydelse än i dessa föreskrifter. Det föreslås därför att begreppet stryks och att det allmänna rådet omformuleras.

¹ Bostadsutskottets betänkande 1986/87:1

² Regeringsbeslut den 19 december 2024, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, LI2023/03423, LI2024/00507, LI2024/02361 (delvis) och LI2024/02382

- Lämpligheten i att ha ett undantag inskrivet i ett allmänt råd kan diskuteras varför det föreslås att undantagen tas bort.
Enligt Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2013:3) om anmälningsskyldighet för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken avseende skogsbruksåtgärder, så ska alltid maskinell skogsgödsling anmälas för samråd. Även manuell skogsgödsling är samrådspliktigt om det väsentligt kan komma att ändra naturmiljön. Detta gäller även för forsknings- och försöksverksamhet. För täkter är skogsvårdslagen och de allmänna råden inte tillämpliga innan tälkten är återställd till skogsmark. För salutäkter hanteras dessutom efterbehandlingen inom ramen för täkttillståndet.
- Kartan med områdesindelningen för begränsning av skogsgödsling i det allmänna rådet är i dagsläget inte tillgänglighetsanpassad vilket har korrigerats i förslaget.
- Enligt Riksskogstaxeringen har det under de senaste 50 åren skett en stor minskning av lavmarker i Sverige. Kvävegödsling är negativt för förekomsten av marklavar varför en ändring av vilka marker som bör undantas från kvävegödsling föreslås. I förslaget anges att även marker av lavristyp, ståndorter där lavarna upptar 10 – 25 procent av bottenskiktet, bör undantas från kvävegödsling.
- Vid 2014 års översyn av det allmänna rådet ändrades kriteriet om grunda jordar till ”Grunda jordar som också är genomsläppliga.” Det är oklart vad motivet var till att man ändrat formuleringen. Detta kriterium föreslås delas upp i två och ändras till ”Grunda jordar, Genomsläppliga jordar”.
- Det föreslås att definitionen i det allmänna rådet om genomsnittligt jorddjup för grunda jordar ändras från mindre än 25 centimeter till mindre än 20 centimeter. Detta för att harmonisera med definitionen av jorddjup i Skogshögskolans boniteringssystem³.
- Brunjordar är generellt inte lämpliga gödslingsobjekt på grund av högt näringsinnehåll och därmed risker för utlakning av kväve. Det finns en tydlig skillnad i kvävetillgång mellan brunjordar och övergångsjordar, respektive podsoler. Detta kriterium föreslås därför i det allmänna rådet att omfatta alla brunjordar och övergångsjordar.
- Kunskapen om betydelsen av diken och utströmningsområden för vattenkvalitet har förbättrats under de senaste 10 åren. Skogsstyrelsen föreslår därför att diken som är vattenförande någon del av året samt vattendrag som inte är vattenförande året runt skyddas med en gödslingsfri zon omfattande minst 10 meter. I det allmänna rådet finns idag en skyddszon på 25 m mot sjöar och vattendrag som är vattenförande året runt.

³Handledning i bonitering med Skogshögskolans boniteringssystem, del 1 Definitioner och anvisningar.

Vissa förändringar bör också genomföras på grund av rättning av skrivfel eller korrigering för ökad läsbarhet.

1.1.1 Konsekvenser om någon åtgärd inte vidtas

Konsekvensen om någon åtgärd inte vidtas är att nu gällande allmänt råd kommer att fortsätta att gälla. Detta innebär bland annat mindre hänsyn till lavmarker, vattendrag och diken vid gödsling, jämfört med om förslaget till förändringar genomförs. Rådet kommer då inte heller att vara uppdaterat utifrån kunskap som tillkommit sedan det senast sågs över. Det innebär också att det allmänna rådet kommer att vara mindre tydligt på ett antal punkter där ett behov av ökad tydlighet har identifierats.

1.2 Olika alternativ för att uppnå förändringen som eftersträvas samt för- och nackdelar med dessa

Skogsstyrelsen har övervägt andra alternativ för att uppnå förändringen. Ett alternativ till att införa förändringarna i ett allmänt råd är att utforma dem som en mer allmän information och rekommendationer, till exempel på myndighetens externa webbplats skogsstyrelsen.se.

Detta skulle dock medföra att information om hur man ska tolka föreskriften kommer att finnas både som ett allmänt råd och som information på annat ställe, vilket skulle kunna uppfattas som otydligt för mottagaren. Möjligen skulle också de delar som då bara fanns som information uppfattas som mindre viktiga än de som redan finns angivna i ett allmänt råd. Sannolikheten för att de föreslagna försiktighetsåtgärderna skulle följas skulle då minska.

Ett annat alternativ är att ta bort det allmänna rådet helt och hållet och i stället ge allmän information och rekommendationer på till exempel myndighetens externa webbplats skogsstyrelsen.se. Dock är det allmänna rådet till 7 kap. 26 § om skogsgödsling i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen inarbetat och används och refereras till i stor utsträckning av de aktörer som idag planerar och anmäler maskinell skogsgödsling för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Att helt avlägsna det och i stället ersätta det med mer allmän information skulle i stället kunna leda till andra mer eller mindre välmotiverade tillämpningar än vad myndigheten har rekommenderat.

1.2.1 Valt alternativ

Det valda alternativet innebär att hänsyn till natur- och kulturmiljövårdens intressen vid kvävegödsling av skog regleras i föreskrifter och allmänna råd. Föreskrifter och allmänna råd utgör en grund för Skogsstyrelsen att bedriva tillsyn. Tillsyn är ett träffsäkert och effektivt styrmedel, förutsatt att tillräckliga resurser finns för att hantera inkomna ärenden. Uppdateringen av rådet innebär att hänsyn tagits till ny kunskap som tillkommit sedan rådet senast sågs över. Jämfört med alternativ som innebär mer allmän information och rekommendationer så innebär föreskrifter och allmänna råd ett mer precist och skarpt styrmedel som utgör en grund för myndighetens tillsyn.

2 Fördjupad analys av förslaget

2.1 Nyttan med gödsling

Konventionell skogsgödsling med kväve i gallringsskog eller slutavverkningsmogen skog ger en ökad tillväxt hos träden under en period på cirka tio år. Detta ger både en ökad diametertillväxt och en större timmerandel. Den ökade tillväxten innebär en ökad inbindning av kol i stam, grenar och barr. Detta kan ge ett ökat kolförråd i träd om inte tillväxten tas ut som ökad avverkning. Inlagring av kol i skogsmarken ökar också vid gödsling men med dagens kunskapsläge är det osäkert hur stor och varaktig den effekten är vid konventionell gödsling.

För att gödsling ska kunna bidra till en ekonomiskt hållbar utveckling behöver åtgärden utföras på sådana arealer där den är både företags- och samhällsekonomiskt lönsam.

Om lämpliga objekt gödslas och effekten blir den förväntade, betraktas gödsling som en företagsekonomiskt mycket lönsam åtgärd. Ur samhällsekonomisk synvinkel bidrar gödsling till en ekonomisk hållbar utveckling om nyttan av gödslingen överstiger kostnaderna för samhället som helhet. I detta ligger också att gödsling som leder till framtida ökade skador av storm, snö eller torka inte bör definieras som en ekonomiskt hållbar åtgärd⁴.

Skogsstyrelsen har nyttjat data från Riksskogstaxeringens provytor för att skatta den areal som enligt det allmänna rådet om kvävegödsling till skogsvårdslagen är gödslingsbar. Analysen⁵ innebär att ett antal marktyper undantas från gödsling. Detta gäller till exempel mycket bördiga eller magra marker, torvmarker, lavmarker (>25 % lavtäckning), blöta marker och utströmningsområden för vatten. Gödslingsfria skyddszoner lämnas också mot känsliga områden, till exempel sjöar och vattendrag och hänsynskrävande biotoper. Beroende på geografiskt läge i landet kan konventionell kvävegödsling utföras med 0–450 kilo kväve per hektar (max tre gödslingstillfällen) under en skogsgeneration.

Den långsiktigt gödslingsbara arealen beräknas i analysen uppgå till totalt cirka 3,1 miljoner hektar. Detta utgör cirka 13 procent av den produktiva skogsmarksarealen. Om gödsling ska bedrivas långsiktigt beräknas maximalt mellan 60 000–80 000 hektar per år kunna gödglas. På grund av att skogslandskapet är fragmenterat kommer den praktiskt genomförbara arealen att vara lägre än så. Andra regelverk än föreskriften i 7 kap. 26 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen och det allmänna rådet till den bestämmelsen, såsom regler i miljöbalken, kommer också att begränsa den areal som kan gödglas.

⁴ Skogsstyrelsen. 2026. Åtgärder för ökad skogsgödsling – slutredovisning. Rapport 2026/10.

⁵ Skogsstyrelsen. 2025. Åtgärder för ökad skogsgödsling – system, arealer, styrmedel och konsekvenser. Rapport 2025/07.

2.2 Miljömässig hållbarhet

För att gödsling ska kunna utföras inom ramen för en miljömässigt hållbar utveckling krävs att negativ påverkan på vegetation, marksvampar, vattenkvalitet, kulturlämningar etcetera förhindras eller begränsas i tillräcklig utsträckning. Sveriges miljömål brukar ses som det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen. 7 kap. 26 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen om skogsgödsling, är också normerande för hänsynen vid gödsling. Föreskrifterna och de allmänna råden utgår från den hänsyn till natur- och kulturmiljövårdens intressen som krävs för att förhindra eller begränsa skador. Att det allmänna rådet följs kan därför ses som en förutsättning för den miljömässiga hållbarheten.

2.3 Konsekvenser för företag

Förslaget rör alla skogsägare som har för avsikt att utföra skogsgödsling, oavsett ägarkategori och storlek på skogsinnehav.

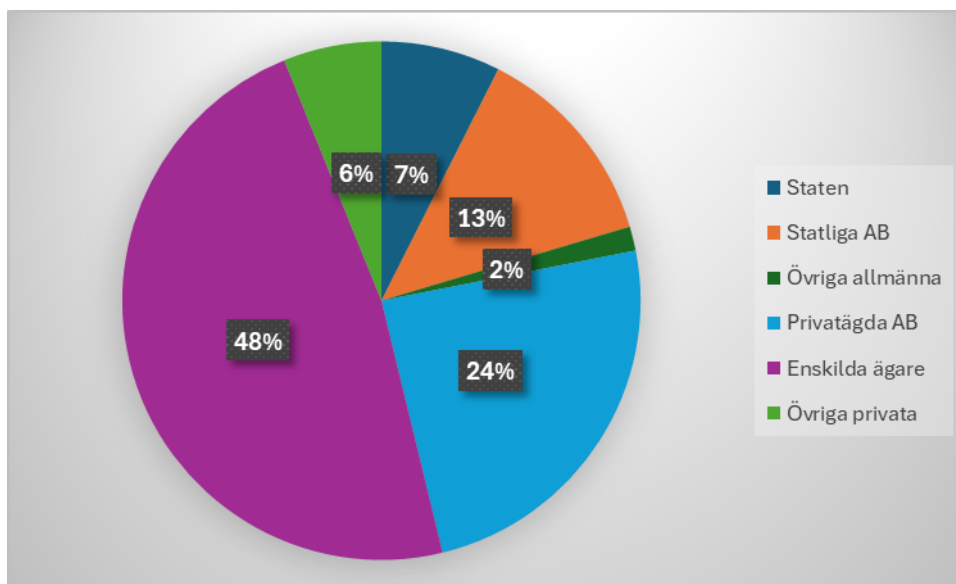
2.3.1 Antalet företag som berörs

Skogsägende företag delas in i olika ägarklasser. I ägarklass staten ingår svenska myndigheter, fonder, stiftelser med flera som har i uppdrag att förvalta statlig svensk skogsegendom. Enskilda ägare innefattar fysiska personer, dödsbon och bolag som inte är aktiebolag. Sveaskog AB är ett statligt aktiebolag vars aktier till mer än hälften förvaltas av det svenska Regeringskansliet. Svenska kommuner, landsting och regioner samt av dessa ägda aktiebolag (mer än 50 procent av aktierna), stiftelser, fonder med mera kallas övriga allmänna ägare. Övriga privata ägare är ekonomiska och ideella föreningar, bysamfälligheter, gemensamhetsskogar, allmänningar, besparingsskogar, häradsallmänningar, pensionsfonder samt religiösa samfund, stiftelser, fonder med flera som inte ingår i allmänna ägare. Övriga aktiebolag som äger skog är privatägda aktiebolag⁶.

I figur 1 anges fördelningen av produktiv skogsmark per ägarklass. Den var år 2024 48 procent enskilda ägare (11,3 miljoner hektar), 24 procent privatägda aktiebolag (5,8 miljoner hektar), 13 procent statliga aktiebolag (3,1 miljoner hektar), 7 procent staten (1,8 miljoner hektar), 6 procent övriga privata ägare (1,5 miljoner hektar) och 2 procent övriga allmänna ägare (0,4 miljoner hektar). För en liten andel kan ägarklass inte avgöras⁷.

⁶ Statistikfaktablad, Fastighets- och ägarstruktur i skogsbruket 2021.

⁷ Skogsstyrelsens statistikdatabas, Deklarerad areal produktiv skogsmark efter ägarklass. År 2024.

Figur 1. Fördelningen av produktiv skogsmarksareal i Sverige fördelat på ägarkategori.

Tabell 1. Antalet person och organisationer som äger produktiv skogsmark 2025 enligt Fastighetstaxeringsregistret efter ägarklass. Varje unikt organisationsnummer räknas för sig, hänsyn tas ej till ev. koncerntillhörighet.

Ägarklass	Antal ägare
Enskilda ägare	316 830
Okänd	304
Privatägda AB	2 228
Staten	29
Statliga AB	26
Övriga allmänna	359
Övriga privata	1 527
Samtliga ägarklasser	321 303

De enskilda skogsägarna, som antalsmässigt utgör den ägarkategori med flest företag, uppgick år 2025 till 316 830 personer som i de flesta fall bedriver näringsverksamheten i enskild firma men i den kategorin finns även bolag med som inte är aktiebolag.

2.3.2 Vilka branscher företagen är verksamma i

I första hand omfattas skogsbruksföretag vilket är lika med SNI 02 i svensk näringsgrensindelning (SNI 2025) som motsvarar branschen Skogsbruk.

2.3.3 Storleken på företagen

Företagen inom skogsbruket uppvisar en stor variation med allt från stora brukningsenheter som oftast ägs av juridiska personer till mindre brukningsenheter som ägs av enskilda skogsägare/företagare. I tabell 1 redovisas antalet brukningsenheter per ägarkategori och region. Som brukningsenhet räknas den produktiva skogsmark inom en kommun som tillhör samma ägare.

Tabell 2. Fördelningen av antal brukningsenheter och areal i Sverige fördelat på ägarkategori och region.

	Staten	Statliga AB	Övriga allmänna	Privatägda AB	Enskilda ägare	Övriga privata
Norra Norrland	66 (1 229 000 ha)	49 (2 058 000 ha)	39 (55 000 ha)	301 (1 142 000 ha)	32 699 (2 568 000 ha)	207 (473 000 ha)
Södra Norrland	67 (233 000 ha)	27 (257 000 ha)	36 (64 000 ha)	447 (2 697 000 ha)	37 696 (2 497 000 ha)	270 (168 000 ha)
Svealand	164 (229 000 ha)	73 (448 000 ha)	155 (128 000 ha)	942 (1 312 000 ha)	61 975 (2 539 000 ha)	726 (523 000 ha)
Götaland	229 (81 000 ha)	115 (313 000 ha)	205 (112 000 ha)	1 163 (324 000 ha)	92 239 (3 725 000 ha)	816 (291 000 ha)

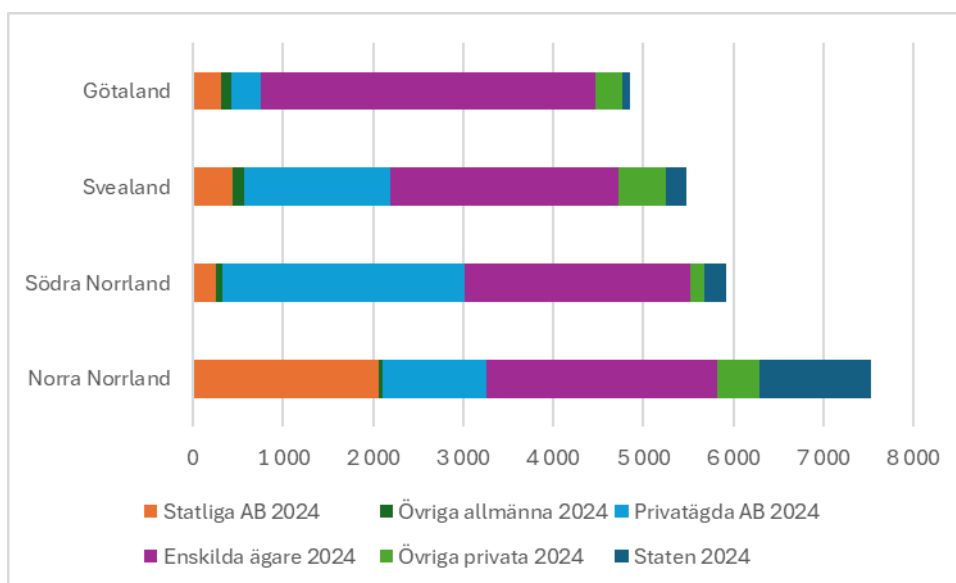
De enskilda skogsägarna, som till antalet utgör de flesta företagen inom skogsbruket, bedriver i de flesta fall sin näringsverksamhet som enskild firma där den privata ekonomin och näringsverksamheten är tätt sammankopplade. I kategorin enskilda skogsägare kan de enskilda skogsägarna/företagen antingen vara ensamma ägare av sin skogsfastighet eller vara delägare i en skogsfastighet som ägs tillsammans med andra enskilda personer. Fastighetsinnehavet inom en kommun utgör en och samma brukningsenhet.

Generellt äger enskilda ägare i större utsträckning produktiv skogsmark i Götaland och till viss del Svealand medan statsägda aktiebolag och privatägda aktiebolag äger mer i Norrland. Störst andel statligt ägande samt andel ägd av statsägda aktiebolag finns i norra Norrland medan Götaland och Svealand har störst andel övriga allmänna ägare. Störst andel privatägda aktiebolag finns i södra Norrland, medan störst andel liksom antal enskilda ägare finns i Götaland⁸, se figur 2.

Antal enskilda skogsägare i Götaland var år 2024 125 415 ägare. I Svealand något färre, 92 149 ägare. I Norra Norrland fanns 40 585 ägare och i Södra Norrland 41 937 ägare⁹.

⁸ Skogsstyrelsens statistikdatabas, Deklarerad areal produktiv skogsmark efter region och ägarklass. År 2024.

⁹ Skogsstyrelsens statistikdatabas, Antal skogsägare (fysiska personer), efter bostadsregion. År 2024.

Figur 2. Fördelningen av produktiv skogsmarksareal i Sverige fördelat på ägarkategori och region angivet i 1000-tals hektar.

2.3.4 Kostnader, intäkter och andra relevanta konsekvenser för företag

Om arealen som gödslas ökar från den nivå som i genomsnitt gödslats under de senaste tio åren, cirka 30 000 hektar per år, till 50 000 hektar per år innebär detta en tillväxtökning efter tio år på cirka 300 000 m³sk per år. Om gödningen bidrar till ökade skadenivåer på träden eller om effekten begränsas av vattentillgång kan detta minska tillväxteffekten.

Den ökade gödplingsarealen beräknas innebära en ökad inbindning av kol i träd motsvarande drygt 0,4 miljoner ton koldioxid per år. Kolförrådet i marken förväntas öka efter gödning, men det saknas starkt dataunderlag för att avgöra den effektens varaktighet och storlek vid konventionell kvävegödning.

De föreslagna ändringarna utgör ändringar och förtydliganden av det allmänna rådet till föreskriften i 7 kap. 26 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen och som avser rekommendationer vid skogsgödning för att förhindra eller begränsa att skador uppstår till följd av åtgärden.

Enligt 6 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2013:3) om anmälningsskyldighet för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken avseende skogsbruksåtgärder ska maskinell skogsgödning anmälas för samråd. Att anmälan sker enligt 12 kap. 6 § miljöbalken får till följd att de beslut som fattas om gödning i regel tas med stöd av den bestämmelsen.

De föreslagna ändringarna i det allmänna rådet utgör förslag på försiktighetsåtgärder. Åtgärder för att förhindra skador utgör inget intrång¹⁰. Skogsstyrelsens bedömning är att förslaget inte föranleder några kostnader för företagen.

¹⁰ Skogsstyrelsen. 2014. Översyn av föreskrifter och allmänna råd till 30 § SvL Del 2. Meddelande1/2014.

De föreslagna förändringarna innebär att vissa marker som idag kan gödslas inte bör gödslas. Detta skulle kunna minska intäkterna för företagen. Skogsstyrelsen har beräknat att de två största förändringarna som gäller marker med lavinslag och skyddszoner mot diken och vattendrag som inte är vattenförande året runt, innebär att den gödslingsbara arealen minskar med sammanlagt cirka fem procent.

2.3.5 Förslagets proportionalitet

De föreslagna ändringarna utgör ändringar av allmänna råd till föreskriften i 7 kap. 26 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen. Det allmänna rådet kan ge vägledning om hur föreskriften bör tillämpas. Allmänna råd är inte bindande för vare sig myndigheter eller enskilda och avser rekommendationer om hur en författning kan tillämpas. Det allmänna rådet om kvävegödsling anger hur någon kan eller bör handla när åtgärden utförs.

De föreslagna ändringarna i det allmänna rådet utgör förslag på åtgärder för att förhindra att skador uppstår. Skogsstyrelsen bedömer att åtgärder som behöver vidtas för att förhindra skador inte ska räknas in inom intrånget och att detta kan anses gälla så länge det är frågan om rimliga kostnader.

2.3.6 Eventuella osäkerheter i analysen

Skogsstyrelsen har inte identifierat några osäkerheter i analysen av konsekvenser för företag.

2.4 Konsekvenser för kommuner och regioner

2.4.1 Beskrivning av hur kommuner och regioner berörs

Den föreslagna ändringen i det allmänna rådet till 7 kap. 26 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen är riktade till alla enskilda personer och företag som äger skog och som avser att gödsla den. I den mån kommuner och regioner äger skog innebär det föreslagna allmänna rådet en rekommendation om hur även de kan eller bör handla vid kvävegödsling för att förhindra eller begränsa skador. Åtgärder för att förhindra skador utgör inget intrång¹¹. Skogsstyrelsens bedömning är att förslaget inte föranleder några kostnader för kommuner och regioner.

2.4.2 Kostnader och andra relevanta konsekvenser för kommuner och regioner

De föreslagna ändringarna i det allmänna rådet till 7 kap. 26 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen bedöms inte utgöra några förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter eller grunderna för kommunernas eller regionernas organisation eller verksamhetsformer varför en redovisning inte är aktuell.

Skogsstyrelsens bedömning är att tidsåtgången och de administrativa kostnaderna för kommuner och regioner inte förändras med anledning av det

¹¹ Skogsstyrelsen. 2014. Översyn av föreskrifter och allmänna råd till 30 § SvL Del 2. Meddelande1/2014.

föreslagna allmänna rådet då de inte innebär någon annan hantering än vad tidigare reglering har gjort.

2.4.3 Förslagets proportionalitet

De föreslagna ändringarna utgör ändringar av allmänt råd till föreskriften i 7 kap. 26 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen. Allmänna råd är inte bindande för vare sig myndigheter eller enskilda och avser rekommendationer om hur en författning kan tillämpas. Det allmänna rådet om kvävegödsling anger hur någon kan eller bör handla när åtgärden utförs.

De föreslagna ändringarna i det allmänna rådet utgör förslag på åtgärder för att förhindra att skador uppstår. Skogsstyrelsen bedömer att åtgärder som behöver vidtas för att förhindra skador inte ska räknas in inom intrånget och att detta kan anses gälla så länge det är frågan om rimliga kostnader.

2.4.4 Bedömning av om föreslagen reglering inskränker den kommunala självstyrelsen

Skogsstyrelsen bedömer att de föreslagna allmänna råden inte påverkar det kommunala självstyret.

2.4.5 Eventuella osäkerheter i analysen

Skogsstyrelsen har inte identifierat några osäkerheter i analysen av konsekvenser för kommuner och regioner.

2.5 Konsekvenser för staten

2.5.1 Beskrivning av hur staten berörs

Den föreslagna ändringen i det allmänna rådet till 7 kap. 26 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen är riktade till alla enskilda personer och företag som äger skog och som avser att gödsla den. För staten innebär det föreslagna allmänna rådet en rekommendation om hur staten kan eller bör handla vid åtgärden kvävegödsling för att förhindra eller begränsa skador. Några skyldigheter utöver denna bedöms inte föreligga.

2.5.2 Kostnader och andra relevanta konsekvenser för staten

Åtgärder för att förhindra skador utgör inget intrång¹². Skogsstyrelsens bedömning är att förslaget inte föranleder några kostnader för staten.

Skogsstyrelsens bedömning är att tidsåtgången och de administrativa kostnaderna för staten inte förändras med anledning av det föreslagna allmänna rådet då de inte innebär någon annan hantering än vad tidigare reglering har gjort.

2.5.3 Förslagets proportionalitet

De föreslagna ändringarna utgör ändringar av allmänna råd till föreskriften i 7 kap. 26 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen. Det allmänna rådet kan ge vägledning för staten om hur föreskriften i 7 kap. 26 § bör tillämpas. Allmänna råd är inte bindande för

¹² Skogsstyrelsen. 2014. Översyn av föreskrifter och allmänna råd till 30 § SvL Del 2. Meddelande1/2014.

vare sig myndigheter eller enskilda och avser rekommendationer om hur en författning kan tillämpas. Det allmänna rådet om kvävegödsling anger hur någon kan eller bör handla när åtgärden utförs.

De föreslagna ändringarna i det allmänna rådet utgör förslag på åtgärder för att förhindra att skador uppstår. Skogsstyrelsen gör bedömningen att åtgärder som behöver vidtas för att förhindra skador inte ska räknas in inom intrånget och att detta kan anses gälla så länge det är frågan om rimliga kostnader.

2.5.4 Eventuella osäkerheter i analysen

Skogsstyrelsen har inte identifierat några osäkerheter i analysen i konsekvenser för staten.

2.6 Konsekvenser för andra enskilda

En förutsättning för att gödsling ska kunna utföras inom ramen för en socialt hållbar utveckling är att negativ påverkan på renskötseln och på skogens sociala värden förhindras eller begränsas i tillräcklig utsträckning. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till 30 § skogsvårdslagen reglerar dock inte hänsyn varken till renskötsel eller till sociala värden vid kvävegödsling.

Kvävegödsling är en skogsbruksåtgärd som kan påverka renskötseln genom att den påverkar markvegetationen och därigenom renarnas bete. Bland annat gynnas gräs av gödsling medan bärris och marklav missgynnas.

Lavmarker har undantagits från gödsling i analysen¹³. I det allmänna rådet föreslås undantaget utökas med att inte heller marker av lavristyp bör gödslas, det vill säga ståndorter där lavarna upptar 10–25 procent av bottenskiktet, vilket är en viss skärpning av det allmänna rådet jämfört med nuvarande allmänt råd. Förslagen om begränsning av mark som inte bör gödslas med hänsyn till naturmiljön bedöms inte vara till nackdel för rennäringen utan bör gynna den.

Kvävegödsling kan påverka skogens sociala värden och möjligheten till friluftsliv främst genom effekter på markvegetation, marksvampar och smakligheten för bär. Själva gödslingsaktiviteten kan också upplevas som negativ av människor. Friluftsliv bedrivs i stor utsträckning tätortsnära, eller i områden som är särskilt anpassade för friluftsliv. De begränsningar av kvävegödsling som föreslås i det allmänna rådet bedöms inte vara till nackdel för det rörliga friluftslivet.

2.6.1 Beskrivning av vilka andra enskilda som berörs samt antal

Bärplockning påverkas negativt av kvävegödsling genom att förekomsten av bärris minskar och att smakligheten för bären försämras. Bärföretag kontakter ofta Skogsstyrelsen för att få reda på för vilka områden samrådsanmälan enligt 12 kap. 6 § miljöbalken för skogsgödsling har lämnats in, för att kunna undvika dessa marker. De begränsningar som föreslås i det allmänna rådet bedöms inte vara till någon nackdel för bärplockning.

¹³ Skogsstyrelsen. 2025. Åtgärder för ökad skogsgödsling - system, arealer, styrmedel och konsekvenser. Rapport 2025/07.

2.6.2 Kostnader, intäkter och andra relevanta konsekvenser för andra enskilda

Skogsstyrelsens bedömning är att det inte uppstår några kostnader, intäkter eller andra relevanta konsekvenser för andra enskilda till följd av förslaget till förändringar av det allmänna rådet.

2.6.3 Förslagets proportionalitet

Skogsstyrelsens bedömning är att förslaget är proportionerligt för andra enskilda eftersom myndigheten inte har identifierat några kostnader, intäkter eller andra relevanta konsekvenser till följd av förslaget till förändringar av det allmänna rådet.

2.6.4 Eventuella osäkerheter i analysen

Skogsstyrelsen har inte identifierat några osäkerheter i analysen av konsekvenser för andra enskilda.

Extern remiss

3 Samråd och konsultation

3.1 Tidigt samråd

Av 30 § första stycket skogsvårdsförordningen (1979:429) följer att föreskrifter som avses i 30 § skogsvårdslagen meddelas av Skogsstyrelsen efter samråd med Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och annan central förvaltningsmyndighet som kan beröras. För allmänna råd finns ingen skyldighet att samråda med myndigheter. Skogsstyrelsen bedömer dock att Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet samt Havs- och vattenmyndigheten ändå bör erbjudas möjlighet att inkomma med synpunkter på förändringen i ett tidigt samråd.

I genomförandet av det regeringsuppdrag - Åtgärder för ökad skogsgödsling, som Skogsstyrelsen fick i regleringsbrevet för budgetåret 2025, inhämtades synpunkter från Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Ingen av myndigheterna hade några speciella synpunkter på slutrapporten där förslagen till förändrade allmänt råd ingår. Förslagen till förändringar av allmänna råd som framfördes i Skogsstyrelsens rapport 2026/10 överensstämmer i huvudsak med de förslag som lagts fram i detta föreskriftsarbete.

Nämnda myndigheter har fått möjlighet att genom ett tidigt samråd inkomma med synpunkter på ett preliminärt förslag till förändringar i det allmänna rådet. Två av myndigheterna, Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet har inte inkommit med några synpunkter. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har inkommit med ett yttrande där man pekar på att rådet blir mer lättläst. HaV framför också synpunkter på förändringen av definitionen av grunda jordar. HaV bedömer att förändringen kommer att leda till ökad areal av marker som kan gödslas. Vidare lyfter man fram att det är positivt att en gödslingsfri skyddszon mot diken och vattendrag som inte är vattenförande året runt införs, men man föreslår samtidigt en utökning av avståndet till samtliga vatten till 25 till 30 meter.

Skogsstyrelsen har inte funnit något behov att ändra förslaget med anledning av de inkomna synpunkterna. Ändringen av definitionen av grunda jordar i det allmänna rådet görs för att få en mer konsekvent definition av begreppet grunda jordar. Den justerade definitionen överensstämmer med den som finns i Skogshögskolans boniteringssystem.

Den gödslingsfria skyddszon omfattande tio meter, som Skogsstyrelsen har föreslagit i det allmänna rådet, har tagits fram för att ge en säkerhetsmarginal mot läckage av gödselmedel till vattendraget eller diket, och skydda området närmast vattendraget eller diket, som ofta är ett utströmningsområde. Gödselmedel som tillförs ett dike eller vattendrag kan komma att spridas vidare i vattensystemet. Bredden på den gödslingsfria skyddszonen är en avvägning mellan en skyddszon som fyller den funktionen och samtidigt inte är orimligt bred.

3.2 Konsultation med samer

I genomförandet av det regeringsuppdrag - Åtgärder för ökad skogsgödsling som Skogsstyrelsen fick i regleringsbrevet för budgetåret 2025 genomfördes samråd och konsultation med Sametinget och Svenska samernas riksförbund

(SSR). Förslagen till förändringar av allmänna råd som framfördes i Skogsstyrelsens rapport 2026/10 överensstämmer i huvudsak med de förslag som lagts fram i detta föreskriftsarbete.

Skogsstyrelsen har bedömt att det föreslagna allmänna rådet kan få särskild betydelse för samer och har därför inom ramen för detta föreskriftsarbete erbjudit Sametinget och SSR möjlighet till konsultation enligt lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Sametinget och SSR har begärt konsultation.

I konsultationen med Sametinget har de framfört att kvävegödsling är problematiskt för rennäringen och att myndigheten därför anser att det inte bör förekomma inom det som benämns område 4 i det allmänna rådet. Sametinget lyfter dock fram att det är positivt att det genom de föreslagna ändringarna i det allmänna rådet blir ett något bättre skydd för lavrika miljöer och att rådet blir tydligare, men den höga tillåtna gödselgivan inom område 4, 450 kg N/ha, och omloppstid gör att det skulle behövas ett ännu starkare skydd för att minska risken för påverkan på rennäringen. Man saknar ett uttryckt renskötselperspektiv i det allmänna rådet. Sametinget hade gärna sett att det explicit skulle vara uttryckt att man tänkt på rennäringen vid formuleringen av det allmänna rådet.

SSR har i konsultationen framfört att de uppskattar förslaget att undanta även marker med lavristyp från kvävegödsling. SSR pekar dock på att det ändå finns många andra beten, som hänglavar, svamp och bärris, som påverkas av kvävegödsling som inte omfattas av det allmänna rådet. SSR pekar på att det saknas forskning kring upprepade kvävegödslingens påverkan på hänglavar och att gödsling därför enligt försiktighetsprincipen inte borde tillåtas i hänglavsrika renbetesskogar. SSR framför också att den totala tillåtna mängden kvävegödselmedel omfattande 450 kg/ha under en omloppstid inte vilar på en vetenskaplig bas. Man pekar vidare på att marklavar och hänglavar inte bara är viktiga för renskötseln utan att de också är en del av naturmiljön i västlig taiga vilket skogsgödsling utgör ett hot mot. Man pekar på att försiktighetsprincipen ska väga tungt när det vetenskapliga underlaget samtidigt visar risker för lavar, marksvampar och andra delar av skogens biologiska mångfald av skogsgödsling. Man efterfrågar därför en skarpare begränsning av skogsgödsling än det liggande förslaget.

Konsultationerna har inte kunnat avslutats i enighet då Skogsstyrelsen inte ser att det finns möjlighet att justera det allmänna rådet efter framförda önskemål. Skogsstyrelsens rätt att meddela föreskrifter regleras i detta fall genom bemyndigande i 30 § skogsvårdslagen och 30 § skogsvårdsförordningen. Utgångspunkten för den regleringen är knuten till hänsyn till naturvårdens- och kulturmiljövårdens intressen. Skogsstyrelsen kan därför inte motivera ändringar i allmänna råd med direkt hänvisning till renskötseln intressen. Däremot kan ändringar i det allmänna rådet påverka renskötseln indirekt. Skogsstyrelsen har i nuläget inget bemyndigande att meddela föreskrifter om hänsyn till rennäringen¹⁴.

¹⁴ Jämför 30 och 31 §§ skogsvårdslagen (1979:429).

SSR lyfter fram betydelsen av mark- och hänglavar för naturtyper inom naturrestaureringsförordningen. Skogsstyrelsens bedömer att det i dagsläget är oklart exakt om och i så fall hur regler kommer att utformas för att förhindra så kallad avsevärd försämring av områden med livsmiljötyp. Vi har därför svårt att ta hänsyn till detta i nuläget vid översynen av det allmänna rådet.

Skogsstyrelsen delar bilden av att kvävegödsling har negativa effekter på marklav och förändrar markvegetationen, och att mer kunskap behövs om gödslingens effekter. I översynen av det allmänna rådet föreslås därför vissa förändringar som kan bidra till att minska de negativa effekterna, framför allt på grund av valet av marker. Detta innebär dels en förändring av vilka marker som inte bör gödslas på grund av förekomst av marklav, dels en tydligare skrivning om att gödsling av heterogena områden bör undvikas.

Skogsstyrelsen uppfattar att de konsulterade är positiva till de ändringar av det allmänna rådet som myndigheten föreslår men att Sametinget och SSR skulle önska ytterligare begränsningar av möjligheten till kvävegödsling.

4 Bemyndiganden med mera

4.1 Redogörelse för de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Föreskriften som det allmänna rådet är knutet till, 7 kap. 26 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen, är meddelat med stöd av bemyndigandet i 30 § skogsvårdsförordningen (1993:1096). I det nu aktuella arbetet ingår dock inte översyn av föreskriftsbestämmelsen i 7 kap. 26 § utan endast en översyn av det allmänna rådet till den bestämmelsen, vilket formellt sett inte kräver stöd i bemyndigande¹⁵.

4.2 Bedömning av om den föreslagna regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skogsstyrelsen bedömer att de föreslagna ändringarna i det allmänna rådet inte går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

4.3 Redogörelse för bedömning avseende anmälningspliktiga regler

Skogsstyrelsen bedömer att det inte är fråga om regler som omfattas av anmälningspliktig till följd av EU-medlemskapet eller WTO.

¹⁵ Statsrådsberedningens handbok i författningsskrivning, SB PM 2025:4, Myndigheternas föreskrifter, s. 44.

5 Ikraftträdande och uppföljning

5.1 Tidpunkt för ikraftträdande

Förändringarna i det allmänna rådet föreslås träda i kraft den 1 februari 2027. Tidpunkten gör att de skogsgödslingar som planeras att utföras under gödslingssäsongen 2027 och framåt kommer att kunna ta förändringarna i beaktande vid planeringen av åtgärden.

Skogsstyrelsen avser att informera om förändringarna i det allmänna rådet i myndighetens tidning Skogseko nr 1 2027, på myndighetens externa webbplats skogsstyrelsen.se samt i de nyhetsbrev som mottagare kan prenumerera på. Internt på Skogsstyrelsen kommer information att publiceras på Skogsstyrelsens intranät samt ges till berörda handläggare via tillsynsforum.

5.2 Övergångsbestämmelser

Skogsstyrelsen bedömer att inga övergångsbestämmelser behövs vid implementeringen av förändringarna i det allmänna rådet.

5.3 Hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas

För att säkerställa att Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd uppfyller krav på att vara aktuella och ändamålsenliga ska myndighetens föreskrifter och allmänna råd följas upp. Uppföljningen ska syfta till att identifiera och analysera eventuella behov av ändringar i det allmänna rådet.

Förslagen medför inga ytterligare kostnader för företag men innebär en viss ytterligare restriktion för vilka marker som kan gödslas. Att utvärdera om regelverket har följts kräver uppföljning i direkt anslutning till gödslingsåtgärden. Gödslingsarealerna varierar över tid på grund av andra faktorer än regelverket, vilket gör att det är svårt att se direkt effekt av regelverksförändringar. Det krävs därför några gödslingssäsonger innan man eventuellt kan se en effekt av förändringarna på de gödslade arealerna.

Det allmänna rådet bedöms kunna utvärderas och följas upp genom exempelvis genom dialoger med verksamheter, organisationer och/eller enkätundersökning om sådant behov framkommer. Uppföljning föreslås ske senast inom 5 år från ikraftträdandet.